

Enonkosken frisbeegolfradan ja kilpalatupohjien käyttö liikkumiseen

VALTK 24.02.2022 § 9
31/12.04.01/2022

VALTK 14.10.2021 § 30

Enonkosken liikuntatalon viereen, 3 km kilpaladun maastoon on v. 2014 tehty 9-reikäinen frisbeegolfrata. Lajin osoittaututtua suosituksi rataa laajennettiin v. 2016 täysimittaiseksi 18 väylän radaksi. Radan suunnittelusta on vastannut INNOVA Champion Europe -firma, jonka kehittämä DiscGolfPark-konsepti on Suomen myydyin ratakokonaisuus. Suomen lisäksi konseptia viedään myös ulkomaille, kuten Ruotsiin, Norjaan ja Yhdysvaltoihin. Vuoden 2018 alussa DiscGolfPark -ratakokonaisuuksia oli Suomessa jo yli 180 kappaletta. Radan ammattimaisella suunnittelulla ja toteutuksella halusimme varmistaa tasokkaan ja käytettävyydeltään riittävän turvallisen radan.

Radan käytöstä ja rinnakkainelosta kävelyreitit kanssa on nyt siis kokemusta kahdeksan kesän ajalta. Frisbeegolf on osoittautunut erittäin suosituksi liikunta- ja ulkoilu muodoksi. Laji kerää monen ikäisiä harrastajia, liikunnanohjaajan ja liikuntapaikkojen hoitajan mielestä frisbeegolfrata on Enonkosken suosituin lumettoman ajan harrastuspaikka. Kahdeksan vuoden ajalta (ennen tätä kesää) ei heidän mukaansa ole tullut negatiivista palautetta. Päinvastoin radasta tulee erittäin positiivista palautetta ja se on hyvää mainosta Enonkoskelle. Rataa pidetään yleisesti seutukunnan parhaana ja siksi se kerää ulkopaikkakuntalaisiakin heittäjiä. Radalla on järjestetty useita seutukunnallisia kisoja. Alueen käyttäjistä selvästi suurin osa on enonkoskelaisia. Alueen käyttäjistä selkeä enemmistö on frisbeegolfaajia, lenkkeilijöitä ja koiranulkoiluttajia on vähemmistö.

Maanantaina 30.8 sain lautakunnan puheenjohtaja Hannu Huomanilta yhteydenoton, jossa hän kertoi saaneensa latupohjalla lähellä kakkosväylää kävellessään frisbeestä kipeän osuman käteensä. Seuraavana päivänä soittelimme asiasta ja Huoman toivoi, että vaaralliseen rataan jotenkin puututtaisiin ja mm. onnettomuuksien korvausvelvollisuutta mietittäisiin. Myöhemmin samalla viikolla hän oli uudestaan yhteydessä ja kertoi jutelleensa mm. lautakunnan jäsenten kanssa esim. käyttörajoituksista frisbeegolfareille, vaarallisten väylien muuttamisesta tai poistamisesta sekä muistakin muutoksista radan käyttöön. Tilanteen vuoksi päätimme pitää ratakatselemuksen torstaina 2.9.2021. Paikalla oli Hannu Huoman, lautakunnan varapuheenjohtaja Heikki Kylliäinen, liikuntapaikkojen hoitaja Marko Liukko ja rehtori-sivistystoimenjohtaja Tommi Tikka. Katselmuksessa kävimme läpi Huomanin mielestä radan vaarallisimmat paikat ja keskustelimme niiden turvallisuuden lisäämisestä. Katselmuksen tuloksena radan väyliin on tehty runsaasti näkyvyyttä parantavia hakkuita ja raivauksia sekä lisätty reitille yli kymmenen varoitustaulua. Myös liikuntatoimen facebookissa on käyttäjiä ohjattu turvalliseen frisbeegolfin pelaamiseen. Syksyn aikana on vielä tarkoituksena raivata pienet puut ja puskat koko kolmen km:n lenkin alueelta ja parantaa reitin näkyvyyttä.

Oheisena liitteenä väyläkartta.

(Valmistelija: rehtori-sivistystoimenjohtaja tommi.tikka(at)enonkoski.fi,
044 345 3045)

Rehtori-sivistystoimenjohtajan päätösehdotus:

Ensisijaisesti: Vapaa-aikalautakunta käy keskustelun ko. alueen liikuntakäytöstä ja päättää, että frisbeegolfradan käyttö voi jatkua nykyisellä tavalla. Väylien näkyvyyteen kiinnitetään edelleen huomiota, että frisbeen heittäjät näkevät mahdolliset lenkkeilijät riittävän ajoissa ja hyvin.

Jos lautakunta ei voi päättää ensisijaisen ehdotuksen mukaisesti, niin toissijaisesti ehdotan:

Vapaa-aikalautakunta käy keskustelun ko. alueen liikuntakäytöstä ja mahdollisista muutosehdotuksista alueen nykyiseen käyttöön. Lautakunta ei tässä kokouksessa päättä vielä mitään muutoksia, vaan niiden käsittely siirretään lautakunnan ensimmäiseen kokoukseen vuonna 2022. Sitä ennen suoritetaan laaja alueen käyttäjien kuuleminen (mm. frisbeegolfaajat, lenkkeilijät), jossa tuodaan esiin alueelle ehdotettuja muutoksia. Hyvään hallintotapaan kuuluu, ettei muutoksia tehdä ilman käyttäjien kuulemista.

Päätös:

Vapaa-aikalautakunta kävi keskustelun ko. alueen liikuntakäytöstä ja mahdollisista muutosehdotuksista alueen nykyiseen käyttöön. Vapaa-aikalautakunta päätyi keskustelussa toissijaiseen päätös- vaihtoehtoon.

Lautakunta päätti, että asian käsittely siirretään lautakunnan ensimmäiseen kokoukseen vuonna 2022. Sitä ennen suoritetaan laaja alueen käyttäjien kuuleminen (mm. frisbeegolfaajat, lenkkeilijät), jossa tuodaan esiin alueelle ehdotettuja muutoksia. Lisäksi pyritään saamaan paikan päälle turvallisuus selvitys asiantuntijan taholta.

Pöytäkirjamerkintä:

Hannu Huoman jääväsi itsensä ja poistui kokouksesta ko. pykälän käsittelyn ajaksi ja puheenjohtajana toimi Heikki Kylliäinen.

VALTK 24.02.2022 § 9
31/12.04.01/2022

Vapaa-aikalautakunnan edelliseen kokoukseen tuotiin puheenjohtaja Hannu Huomanin toimesta esitys, työnimellä Frisbeegolfradan kehittäminen (Oheisaineisto 1.) Päätöksenteko siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

Lautakunnan päätöksen mukaisesti on suoritettu laaja alueen käyttäjien kuuleminen. Se toteutettiin verkkokyselynä kunnan kotisivujen kautta:

"Vapaa-aikalautakunta miettii Enonkosken frisbeegolfrata-alueeseen isoja muutoksia. VASTAA JA KERRO MIELIPITEESI PE 28.1.2022 MENNESSÄ!

Enonkosken vapaa-aikalautakuntaan on tuotu esitys, jonka mukaan nykyinen frisbeegolfrata on kuntoradan muille käyttäjille hengenvaarallinen. Syyksi on esitetty, että kiekkoja heitetään kuntoradan yli ja heittäjät eivät noudata heille annettuja sääntöjä. Lisäksi esityksessä sanotaan, ettei radan suunnittelussa ole otettu huomioon kuntoradan muita käyttäjiä.

Esityksessä ehdotetaan, että kuntoradan kahden kilometrin lenkki (alussa Pirttiniemen tien reunaa myötäillen) tulisi pyhittää lenkkeilijöille. Tämän vuoksi väylät 2, 3, 18 ja 9 tulisi siirtää kokonaan esim. viitosen lenkille Pirttiniementien toiselle puolelle ja väylien 11, 15 ja 17 heittopaikkaa tulisi

siirtää. Nämä toimenpiteet parantaisivat esityksen mukaan huomattavasti turvallisuutta ja mielekkyyttä sekä golfaajien että lenkkeilijöiden osalta. Vapaa-aikalautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 14.10.2021 ja päätti siirtää asian käsittelyn helmikuun 2022 kokoukseen, jotta voi ottaa päätöksessä huomioon mm. alueen käyttäjille suunnatun kyselyn.

Frisbeegolfradan historiaa:

Enonkosken liikuntatalon viereen, 3 km kilpaladun maastoon on v. 2014-2016 rakentunut täysimittainen 18-väyläinen frisbeegolfrata. Radan suunnittelusta on vastannut INNOVA Champion Europe -firma, jonka kehittämä DiscGolfPark on Suomen myydyin ratakokonsepti. Suomessa ja ulkomailla vastaavasti suunniteltuja ratoja on satoja. Vaikka suunnittelu maksoi, radan ammattimaisella suunnittelulla ja toteutuksella halusimme varmistaa tasokkaan ja käytettävyydeltään turvallisen radan. Radan käytöstä ja rinnakkainelosta kävelyreitillä kanssa on kokemusta kahdeksan kesän ajalta. Frisbeegolf on osoittautunut erittäin suosituksi liikunta- ja ulkoiluudoksi. Yhteiselo lenkkeilijöiden kanssa on sujunut hyvin tähän mennessä. Ainakaan negatiivista palautetta ei ole tullut. Laji kerää monen ikäisiä harrastajia, liikunnanohjaajan ja liikuntapaikkojen hoitajan mielestä frisbeegolfrata on Enonkosken suosituin lumettoman ajan harrastuspaikka. Radasta tulee erittäin positiivista palautetta ja se on hyvää mainosta Enonkoskelle. Rataa pidetään yleisesti seutukunnan parhaana ja siksi se kerää ulkopaikkakuntalaisiakin heittäjiä. Radalla on järjestetty useita seutukunnallisia kisoja. Alueen käyttäjistä selvästi suurin osa on enonkoskelaisia.

TÄHÄN KYSELYYN TOIVOTAAN VASTAUKSIA SEKÄ FRISBEEGOLFAREILTA ETTÄ MUUTEN ALUEELLA ULKOILEVILTA. JOKAINEN VASTAUS FRISBEEGOLFRADAN/ LENKKEILYN PUOLESTA TAI VASTAAN ON TÄRKEÄ!”

Kysely oli auki marraskuun 2021 puolivälistä tammikuun 2022 loppuun. Kyselyyn saatiin 116 vastausta. Vastanneista 63 % oli miehiä ja 37 % naisia.

Alle 18-vuotiaita oli 10 %, 18–29-vuotiaita oli 20 %, 30–45-vuotiaita oli 30 %, 46-65-vuotiaita oli 29 % ja yli 65-vuotiaita 11 %.

Vastanneista alueella golfaajia oli 31 %, alueella lenkkeilijöitä 37 %, näitä molempia alueella tekeviä 24 % ja jokin muu 8 %.

Enonkoskelaisia oli 62 %, lähikuntalaisia 21 %, kesäasukkaita 11 % ja jokin muu 6 %.

Kysymykseen ”Mitä mieltä olet tämänhetkisestä radasta/ rataa esitetyistä muutoksista?” saatiin 106 vastausta. Näistä n. 77 % oli sitä mieltä, ettei muutoksia tarvita/ haluta ja nykyinen on hyvä. N. 18 % oli sitä mieltä, että muutoksia tarvitaan/ voidaan tehdä. N. 5 % vastaajista oli sekä puolesta että vastaan.

Kysymyksessä ”Haluatko ehdottaa jotain alueen tulevaisuuden kannalta?” jatkuu vastaava suhtautuminen radan muutoksiin.

Kysymyksessä ”Oletko kohdannut vaaratilanteita alueella (todentamisen vuoksi nimi ja puhelinnumero olisi toivottava. Nimeä ja vastauksia ei yhdistetä millään tavalla asian päätöksenteossa.) yli 90 % ei ole kohdannut vaaratilanteita. Tämän kysymyksen vastauksissa Eläkeliiton Enonkosken yhdistys ry:n hallituksen puolesta yksi henkilö toteaa, että ”nykyinen rata on liian vaarallinen ikäihmisille, vaadimme muutosta”.

Kysymyksessä "Mitä muuta haluat sanoa?" sekä muissa kysymyksissä tuli mm. seuraavia kommentteja:

- frisbeen painot eivät ole nousseet
- moni vastaaja sitä mieltä, että rata on turvallisempi kuin monet muut radat
- rata on alansa ammattilaisten suunnittelema
- todella moni on sitä mieltä, että kyllä sekä lenkkeilijät että frisbeegolfaajat alueelle mahtuvat!
- yksittäinen onnettomuus ei saa aiheuttaa koko radan muuttamista
- nuorten tärkeä harrastus
- radan käyttäjille turvallisuuskoulutusta, esim. koulussa
- varoituskyltit

Kyselyn vastauksiin voi tutustua lautakunnan kokouksessa tai etukäteen kunnanvirastolla.

Edellisessä kokouksessa myös toivottiin asiantuntijan turvallisuusselvitystä. Olemme olleet yhteydessä radan suunnitteleeseen firmaan ja sieltä todettiin, että he muistavat radan ja sen suunnittelun oikein hyvin. Heidän mukaansa ei ollut järkevää heille maksaa n. 1000 € siitä, että tulisivat paikan päälle. Sitä vastoin he lähettivät Enonkoskellakin olevan radan suunnittelun perusteet:

DiscGolfPark-ratasuunnitteluperusteet

Frisbeegolfia pelataan usein alueella, jolla on muutakin käyttöä. Alueella voi olla esimerkiksi lenkkeilypolkuja, koirapuistoja ja teitä. Frisbeegolf on matalan kynnyksen laji, sillä se ei vaadi golfista tutun green cardin suorittamista. Tämä tarkoittaa samalla sitä, että frisbeegolfia pelaavat taidoiltaan ja kokemukseltaan eritasoiset pelaajat.

Frisbeegolf-kiekko on nopeasti lentävä esine ja osuessaan ihmisiin tai esineisiin se voi aiheuttaa vahinkoa. Vahinkojen mahdollisuutta ei tietenkään voida täysin sulkea pois, mutta ammattimaisella suunnittelulla riskit pystytään minimoimaan. Suunnittelussa otetaan huomioon koko alueen käyttö. Turvallisuusasiat tuodaan selkeästi esille myös opasteissa: jokaisella väylällä mainitaan mahdollisista erityishuomiota vaativista asioista.

Monipuoliset väylät tekevät hyvän frisbeegolfradan. Pelaaminen on kiinnostavaa, kun väylät edellyttävät monipuolisia heittoja. Hyvällä frisbeegolfradalla väylät vaihtelevat pituuden, muodon, kasvuston ja korkeuserojen osalta. Hyvän radan ominaispiirteitä ovat myös ympäristön estetiikan hyödyntäminen ja väylien selkeä sijoittelu, välttäen liian pitkiä siirtymiä.

Suunnitteluperusteet:

- *Maalikorja ei asenneta liian lähelle asuinrakennusta, kulkuväylää, leikkipuistoa, jne.*
- *Heittosuunnat suunnitellaan siten, että harhaheitot aiheuttavat mahdollisimman vähän vaaratilanteita.*
- *Väyliä ei suunnitella risteämään keskenään.*
- *Väyliä ei suunnitella risteäväksi asfaltoitujen teiden kanssa. Pururatoja ja hiekkateitä väylät voivat ylittää tai mukaila, mutta tällöin otetaan huomioon reitistön käyttöaste ja näkyvyys reiteille. Lähtöpaikalta pitää olla riittävä näkyvyys, jotta heittäjä voi suorittaa heittonsa aiheuttamatta vaaratilanteita muille tai itselleen.*

- Väyläopasteisiin lisätään erityishuomioita, mikäli jokin väylä sellaista vaatii turvallisuuskriteerien täyttymiseksi.
- Ratakarttaan lisätään lajin etiketti ja säännöt.
- Alueen niin vaatiessa, voidaan maastoon lisätä huomiokylttejä välittömässä läheisyydessä olevasta frisbeegolfväylästä.
- Väylistä tehdään aina mahdollisimman turvallisia, mutta heitetystä kiekosta on viimekädessä vastuussa heittäjä itse.

Pasi Koivu

DiscGolfPark course designer & sales

Kuntaan on myös tammikuussa 2022 tullut Enonkosken nuorisoneuvoston kannanotto/ adressi (Oheismateriaali 2). Kannanotosta ilmenee, että nuorisoneuvosto on radan muuttamista vastaan.

Samoin ajattelee Enonkosken koulun oppilaskunta, jonka kannanotto on toimitettu 9.2.2022. (Oheismateriaali 3).

Lisäksi on toimitettu adressit.com-palvelussa ollut, yksityishenkilön laatima adressi, jonka on allekirjoittanut 163 ihmistä. (Oheismateriaali 4.)

Valmistelija	Rehtori-sivistystoimenjohtaja tommi.tikka@enonkoski.fi ; 044 345 3045
Esittelijä	Rehtori-sivistystoimenjohtaja VALTK Tommi Tikka
Päätösehdotus	<p>Vapaa-aikalautakunta päättää, että frisbeegolfradan käyttö voi jatkua nykyisellä tavalla.</p> <p>Perusteet päätökselle:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rata on ammattimaisesti suunniteltu, toteutettu ja ylläpidetty - radasta tulee paljon positiivista palautetta, sekä turvallisuuden että tason suhteen - väylien näkyvyyttä pystytään hoitamaan siten, että ne pysyvät turallisina - rata saa ihmiset, niin nuoret kuin vanhatkin, liikkumaan - rata on nuorille tärkeä (mm. nuorten toimittamat kannanotot) - radalle on jo lisätty varoitustauluja niin kävelijöille kuin golfaajille - selvä enemmistö käyttäjistä haluaa pitää radan nykyisellään - rata tuo Enonkoskelle ulkopaikkakuntalaisia, jotka käyttävät myös kunnan muita palveluja - yksittäinen vahinko ei saa vaikuttaa suuren massan liikkumiseen. Kaikessa toiminnassa on riskejä, jatketaan yhdessä työtä niiden välttämiseksi. - alueella ei ole niin paljon käyttäjiä, etteikö sinne sovussa mahtuisi sekä lenkkeilijät että golfaajat - ei ole järkevää käyttää rahaa ehdotettujen muutosten tekoon, koska ei ole mitään takuuta siitä, että uusi rata olisi jollain tavalla parempi - vapaa-aikalautakunta haluaa edistää ihmisten liikkumista, ei vaikeuttaa sitä.
Päätös	<p>Rehtori-sivistystoimenjohtaja muutti päätösehdotusta kokouksessa. Vapaa-aikalautakunta päättää siirtää asian käsittelyn seuraavaan kokoukseensa, joka on huhti-toukokuun aikana, asian lisäselvittelyä varten. Muun muassa uuden radan luonnosehdotuskartta tulisi olla ko. kokouksessa käsittelyssä sekä muutoksen kustannukset ja vaikutukset voidaan tarkemmin selvittää.</p> <p>Rehtori-sivistystoimenjohtajan esityksestä suoritettiin äänestys.</p>

Äänestyksessä Heikki Kylliäinen ja Kirsi Nousiainen kannattivat asian pöydälle jättämistä ja Hannu Huoman, Esa Natunen ja Timo Loikkanen vastustivat sitä. Näin ollen asian pöydälle jättäminen hylättiin äänin 3-2.

Lautakunnan jäsen Timo Loikkanen teki uuden vastaehdotuksen:
Pirttiniemen kuntoradan turvallisuuden parantaminen

Perustelut:

Yleinen kuntorata on sellainen, että siellä ulkoisten uhkien aiheuttamien tapaturmien suhteen on nollatoleranssi.

Pirttiniemen frisbeegolfradan suunnittelija on varmaan Euroopan paras ja kallein, mutta nykyinen golfrata on silti kuntoradan käyttäjille erittäin vaarallinen, koska siinä heitetään kiekkoja kuntoradan yli ja radan käyttäjien on mahdoton väistää jopa yli 30 m/s lentäviä kiekkoja, lenkkeilijä ei voi tietää mistä suunnasta kiekot tulee, koska kiekon heittäjät eivät huuda varoitushuutoja. Käytännössä on mahdotonta tunnistaa heittäjää, kun nämä lähtevät vaaratilanteen huomattuaan metsään pakoon. Lisäksi siinä on niin paljon näköesteitä, että kiekon heittäjä ei pysty aina havaitsemaan radalla liikkuja. Aniharva kiekon heittäjä pystyy vastaamaan aiheuttamastaan vahingosta, mitättömän näköiset pienet kiekon aiheuttamat vammat saattavat aiheuttaa ihmiselle kymmenien tuhansien eurojen vahingon.

Parannusehdotus:

Viiden kilometrin perälenkki kaarisiltaa myöten pyhitetään kokonaan frisbeegolfradan käyttöön ja tältä lenkiltä lopetetaan hiihtoladun tekeminen, joka mahdollistaa sen, että golfrata on ympärivuotisessa käytössä. Tälle alueelle maastoon sijoitetaan ne heittopaikat joissa nyt heitetään kuntoradan yli. Koreja on edelleen 18 kpl. Eli tämän jälkeen ei kolmen kilometrin kuntoradalla heitetä kiekkoja sen yli. Tämä toimenpide on kunnalle huomattavasti halvempi kuin yhden vahingon korvaaminen. Korien sijoittaminen maastoon ei ole rakettitiedettä, siksi suunnittelussa pitää käyttää paikallisen kartta-ammattilaisen osaamista.

Timo Loikkasen tekemää ehdotusta kannattivat Hannu Huoman ja Esa Natunen. Näin ollen tuli suorittaa äänestys, jossa vastakkain olivat rehtori-sivistystoimenjohtajan alkuperäinen ehdotus sekä Timo Loikkasen tekemä uusi ehdotus.

Äänestyksessä rehtori-sivistystoimenjohtajan alkuperäistä ehdotusta kannatti Heikki Kylliäinen. Kirsi Nousiainen äänesti tyhjää ja Timo Loikkasen tekemää ehdotusta äänestivät Hannu Huoman, Esa Natunen ja Timo Loikkanen.

Lautakunnan päätökseksi tuli Timo Loikkasen tekemä ehdotus.

Rehtori-sivistystoimenjohtaja ilmoitti jättävänsä päätökseen eriävän mielipiteen. Eriävä mielipide on pöytäkirjan liitteenä.